

*Sygn. akt I ACa 905/12*

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2012 roku

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

<b>Przewodniczący:</b>	<b>SSA Małgorzata Stanek</b>
<b>Sędziowie:</b>	<b>SSA Alicja Myszkowska</b> <b>SSA Wiesława Kuberska (sprawozdawca)</b>
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2012 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **Gminy K.**

przeciwko **A. i M. małżonkom F.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 11 czerwca 2012 roku, sygn. akt I C 642/11

1. oddała apelację,
2. zasądza solidarnie od pozwanych A. i M. małżonków F. na rzecz powodowej Gminy K. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I A Ca 905/12

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 czerwca 2012 r. w sprawie z powództwa Gminy K. przeciwko A. F. i M. F. (1) o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, Sąd Okręgowy w Łodzi pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku zaocznego wydanego w dniu 30 września 2010 r. przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygn. akt I C 580/10, opatrzony klauzulą wykonalności nadaną przeciwko Gminie K. postanowieniem wydanym w dniu 14 lutego 2011 r. przez Sąd Okręgowy

w Ł. w sprawie o sygn. akt I Co 7/11, oraz orzekł w przedmiocie kosztów procesu

(wyrok – k. 104).

Sąd Okręgowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na ustaleniach faktycznych, z których wynika, co następuje.

W dniu 12 maja 2009 r. Sąd Okręgowy w Ł. wydał w sprawie XIII C 250/09 (noszącej później sygnaturę I C 580/10), toczącej się z powództwa A. F. i M. F. (1) przeciwko Z. W. i T. W. (1) o zapłatę, postanowienie zabezpieczające roszczenie powodów przez obciążenie hipoteką przymusową do kwoty 128.060,50 zł., należącej do pozwanych nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), dla której w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w B. prowadzona jest księga wieczysta Nr (...). W dniu 25 maja 2009 r., na skutek wniosku małż. F. z dnia 21 maja 2009 r., został dokonany wpis powyższej hipoteki do działu IV księgi wieczystej prowadzonej dla przedmiotowej nieruchomości.

W dniu 26 maja 2009 r. Z. W. i T. W. (1) zbyli aktem notarialnym przedmiotową nieruchomość na rzecz Gminy K., która

w dniu 29 maja 2009 r. złożyła do Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w B. wniosek o wpisanie jej, jako właściciela w dziale

II księgi wieczystej, prowadzonej dla przedmiotowej nieruchomości. Wpis został dokonany w dniu 14 lipca 2009 r.

W dniu 30 września 2010 r. Sąd Okręgowy w Ł. wydał w sprawie

I C 580/10 wyrok zaoczny, którym zasądził od T. W. (1) i Z. W. solidarnie na rzecz A. F. i M. F. (1) kwotę 128.060,50 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania, nadając wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności. Powyższy wyrok stał się prawomocny w dniu 26 października 2010 r.

W dniu 11 października 2010 r. A. i M. F. (2) złożyli do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. A. J., wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko T. i Z. W., w tym także o przeprowadzenie egzekucji z przedmiotowej nieruchomości. Do wniosku dołączyli tytuł wykonawczy

w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 30 września 2010 r. opatrzonego klauzulą wykonalności jedynie przeciwko T. i Z. W.. Komornik próbował dokonać zajęcia nieruchomości przez wpis do prowadzonej dla niej księgi wieczystej ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu, jednak Sąd Rejonowy w B. oddalił wniosek z uwagi na to, że nieruchomość nie stanowiła własności egzekwowanych dłużników.

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2011 r. (sygn. akt I Co 7/11) Sąd Okręgowy w Ł. nadał klauzulę wykonalności wyrokowi zaocznemu z dnia 30 września 2010 r. przeciwko Gminie K., jako następcy prawnemu dłużników, wskazanych w tytule egzekucyjnym – z ograniczeniem jej odpowiedzialności do przedmiotowej nieruchomości. Postanowienie to nie zostało zaskarżone przez Gminę K..

W dniu 24 marca 2011 r. A. i M. F. (2) złożyli do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. wniosek o skierowanie egzekucji z przedmiotowej nieruchomości także wobec Gminy K., dołączając tytuł wykonawczy w postaci wyroku zaocznego z dnia 30 września 2010 r., opatrzonego klauzulą wykonalności przeciwko Gminie K.. Komornik potraktował pismo jako wniosek o wszczęcie nowego postępowania egzekucyjnego i poprowadził je pod sygnaturą Km 595/11.

Postanowieniem z dnia 3 marca 2011 r. Sąd Okręgowy w Ł. na wniosek Gminy K. stwierdził, że upadek zabezpieczenia, udzielonego A. F. i M. F. (1) orzeczeniem z dnia 12 maja

2009 r., nastąpił z dniem 27 listopada 2010 r. W dniu 7 czerwca 2011 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi orzekł o zmianie postanowienia i oddaleniu wniosku, wyrażając pogląd, że „(...) zabezpieczenie (...) upadło z mocy prawa i faktycznie nie istnieje (...)”, jednak Gmina K., nie będąc podmiotem obowiązany w rozumieniu przepisów o udzieleniu zabezpieczenia, nie była legitymowana do złożenia wniosku o stwierdzenie jego upadku.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji ustalił na podstawie treści dokumentów urzędowych, których żadna ze stron nie kwestionowała.

W świetle poczynionych ustaleń zdaniem Sądu Okręgowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie z następujących przyczyn.

Zabezpieczenie uzyskane na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 maja 2009 r. upadło bowiem z mocy prawa po upływie miesiąca od dnia uprawomocnienia się wyroku wydanego w sprawie I C 580/10, a więc z dniem 27 listopada 2010 r. Do dnia 27 listopada 2010 r. pozwani nie podjęli żadnych kroków, zmierzających do ochrony swoich interesów wobec zbliżającego się terminu upadku zabezpieczenia, choć mogli to uczynić, uzyskując w tym czasie klauzulę wykonalności przeciwko powodowi i posługując się takim tytułem wykonawczym, jako podstawą istnienia hipoteki przymusowej w księdze wieczystej, prowadzonej dla przedmiotowej nieruchomości, trwającą mimo upadku zabezpieczenia. Złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji, w którym domagali się prowadzenia egzekucji z przedmiotowej nieruchomości na podstawie tytułu wykonawczego, wystawionego przeciwko poprzednim jej właścicielom, wskazuje na to, że ani oni, ani prezentujący ich profesjonalny pełnomocnik nie sprawdzili w księdze wieczystej stanu prawnego nieruchomości. Upadek zabezpieczenia, będącego podstawą prawną wpisu hipoteki, skutkowałam wygaśnięciem hipoteki z mocy prawa. W konsekwencji wygaśnięcia hipoteki, powód jako właściciel nieruchomości, przestał być dłużnikiem rzeczowym pozwanych. Po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zatem zdarzenie, wypełniające hipotezę art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., wskutek którego zobowiązanie Gminy K. wygasło. Przyjmując nadto reprezentowany przez część przedstawicieli doktryny pogląd, że powstanie hipoteki nie czyni właściciela nieruchomości dłużnikiem, a jedynie stwarza po jego stronie obowiązek znoszenia zaspokajania się z rzeczy przez osobę, której hipoteka przysługuje, wygaśnięcie hipoteki spowodowało, że stwierdzone tytułem zobowiązanie nie może być egzekwowane - co również stanowi przesłankę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności

(uzasadnienie zaskarżonego wyroku – k. 105 – 110).

Apelację od powyższego wyroku wywiedli pozwani, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa formalnego w stopniu, mającym istotny wpływ na wynik rozstrzygnięcia w postaci:

- **art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.** poprzez jego zastosowanie pomimo, że nie ma on w sprawie zastosowania, a to z tej przyczyny, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nie nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasłoby albo nie mogłoby być egzekwowane;

- **art. 754<sup>1</sup> § 1 k.p.c.** poprzez niezasadne jego zastosowanie i przyjęcie contra legem, iż warunkiem decydującym o możliwości zaspokojenia pozwanych z obciążonej nieruchomości zbytej przez dłużników pozwanych na rzecz Gminy po ustanowieniu hipoteki przymusowej kaucyjnej było zachowanie przez nich terminu określonego w art. 754<sup>1</sup>

§ 1 k.p.c. w stosunku do powoda, jako terminu upadku zabezpieczenia, podczas gdy Gmina nigdy nie występowała, jako obowiązana wobec pozwanych, bo relacja taka istniała jedynie w stosunkach pozwanych z Z. i T. W., na których ówczesnej nieruchomości dokonano ustanowienia skutecznej erga omnes hipoteki przymusowej kaucyjnej;

- **art. 796 § 1 k.p.c. w zw. z art. 797 § 1 k.p.c. w zw. art. 233 k.p.c.** przez przyjęcie, wbrew zgromadzonemu w sprawie dowodom z dokumentów urzędowych, że wierzyciele (pозwani) nie podjęli kroków zmierzających do wykonania wyroku zaocznego z dnia 30 września 2010 r. w terminie miesiąca od uprawomocnienia się tego orzeczenia, poprzez skierowanie jej do przedmiotowej nieruchomości, podczas gdy zgodnie ze wskazanymi przepisami k.p.c. postępowanie egzekucyjne jest wszczęte z momentem złożenia przez wierzyciela wniosku egzekucyjnego wraz ze wskazaniem sposobu egzekucji, a taki wniosek w sprawie ze wskazaniem egzekucji

z obciążonej nieruchomości, uprawnieni złożyli u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. w dniu 6 października 2010 roku, a więc na długo przed upływem miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia zasądającego roszczenie od Z. i T. W.,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- **art. 29 w zw. z art. 67 i 65 w zw. z art. 109 ust. 1 w zw. z art. 110 ustawy** o księgach wieczystych i hipotece poprzez jego błędną wykładnię

i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu stanowiska, iż „powstanie hipoteki nie czyni właściciela nieruchomości dłużnikiem a jedynie stwarza po jego stronie obowiązek znoszenia zaspokajania się z rzeczy przez osobę, której hipoteka przysługuje”, stojące

w sprzeczności z ogólnymi założeniami instytucji hipoteki, stanowiącej ograniczone prawo rzeczowe, pozwalającej wierzycielowi dochodzić zaspokojenia swojej wierzytelności z tego przedmiotu bez względu na to, czyją własnością stał się ten przedmiot i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela przedmiotu;

- **art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece** poprzez brak zastosowania wobec powoda konsekwencji wynikających z domniemania nie obalonego przez niego dowodem przeciwnym i niezasadnie obciążenie konsekwencjami wskazanego przepisu pozwanego, który wbrew pogładowi Sądu nie miał po uzyskaniu zabezpieczenia obowiązku badania stanu ksiąg wieczystych przed wszczęciem egzekucji skierowanej do nieruchomości obciążonej uprzednio hipoteką.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów skarżący wnieśli

**o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu według norm prawem przepisanych za obydwie instancje, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; ewentualnie o uchylene wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego**

**(apelacja – k. 115 – 119).**

**Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.**

**(protokół rozprawy apelacyjnej - 21: 16 minuta rozprawy)**

**Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.**

Apelacja jest bezzasadna.

Przede wszystkim Sąd II instancji w całości podziela, niekwestionowane ostatecznie w apelacji – ustalenia faktyczne i czyni je własnymi, wraz z dokonaną przez Sąd Okręgowy oceną materiału dowodowego.

Roszczenie dochodzone przez A. F. i M. F. (1) przeciwko Z. W. i T. W. (1) było roszczeniem o zapłatę, a zatem roszczeniem o charakterze pieniężnym. Kodeks postępowania cywilnego przewiduje możliwość udzielania zabezpieczenia takiego roszczenia tylko i wyłącznie w sposób wskazany w art. 747. W sprawie I C 580/10 doszło do udzielenia zabezpieczenia poprzez obciążenie nieruchomości obowiązanych hipoteką przymusową, przy czym wobec braku wniosku odmiennego, Sąd Okręgowy w Ł. w dniu 12 maja 2009 r. (k.41 załączonych akt I C 580/10) nie postanowił niczego szczególnego w przedmiocie terminu upadku zabezpieczenia. A zatem do udzielonego zabezpieczenia miał zastosowanie art. 754<sup>1</sup> § 1 k.p.c., przewidujący upadek zabezpieczenia po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, chyba, że przepis szczególny stanowi inaczej. Jak wynika ze stanowiska obu stron, a w szczególności pozwanych, którzy nie sformułowali w tym zakresie zarzutu apelacji, brak jest przepisu szczególnego odnoszącego się do zabezpieczenia w postaci hipoteki, gdyż w odniesieniu do niej nie ma zastosowania art. 754<sup>1</sup> § 2 k.p.c.

**Zgodzić się należy ze skarżącym, że zgodnie z ogólnymi założeniami wynikającymi z art. 29 w zw. z art. 67 i 65 w zw. z art. 109 ust. 1 w zw. z art. 110 ustawy** o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. 2001.124.1361 ze zm.) instytucja hipoteki, stanowiącej ograniczone prawo rzeczowe, pozwala wierzycielowi dochodzić zaspokojenia swojej wierzytelności z przedmiotu bez względu na to, czyją własnością stał się ten przedmiot i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela przedmiotu. Przepisy te określają głównie skutki ustanowienia hipoteki, nie wykluczają jednak tego, że do hipoteki przymusowej, jako sposobu zabezpieczenia roszczenia, mają zastosowania przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, regulujące postępowanie zabezpieczające, w tym kwestię kreowania i upadku hipoteki, jako sposobu udzielenia zabezpieczenia dochodzonemu roszczeniu pieniężnemu.

Powszechnie przyjmuje się, że z chwilą prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy odpadają przyczyny, dla których dokonano zabezpieczenia. Ochronę prawną zapewnia uprawnionemu prawomocne orzeczenie sądu. Z tego względu po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie zabezpieczenia upada. W tym okresie uprawniony powinien podjąć niezbędne kroki zmierzające do realizacji swego prawa podmiotowego, o ile takie kroki są konieczne (por. A. Jakubecki, Komentarz do art. 754<sup>1</sup> k.p.c. – Lex/ el.2012). Uregulowanie zawarte w art. 754<sup>1</sup> nie miało odpowiednika w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 5 lutego 2004 r. Uzyskanie wówczas przez uprawnionego orzeczenia uwzględniającego zabezpieczone roszczenie i możliwość jego wykonania w trybie egzekucyjnym nie wywierało skutku wobec wydanego wcześniej tytułu zabezpieczającego. W konsekwencji uprawniony mógł uzyskać obok tytułu zabezpieczającego także tytuł wykonawczy, a stan wynikający z istnienia obu tytułów mógł utrzymywać się przez długi okres, co było niekorzystne do obowiązanego. Wprowadzenie reguły, że zabezpieczenie upada co do zasady po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które zostało zabezpieczone, istotnie wzmacnia pozycję obowiązanego. Terminy upadku zabezpieczenia określone w § 1 i 2 art. 754<sup>1</sup> rozpoczynają bieg od chwili uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego zabezpieczone roszczenie. Jednakże treść § 1 art. 754<sup>1</sup> wskazuje, że orzeczenie sądu może stanowić, iż zabezpieczenie nie upadnie w terminie określonym w tym przepisie. Z przepisu tego nie wynika przy tym, aby możliwość orzekania przez sąd o terminie, na jaki udziela zabezpieczenia, była ograniczona wyłącznie do momentu wydawania postanowienia o zabezpieczeniu. Należy zatem przyjąć, że do chwili upadku zabezpieczenia sąd może rozpoznać wniosek o wydłużenie i skrócenie terminu upadku zabezpieczenia, a zapadłe w tym zakresie orzeczenie należałoby traktować jako zmianę postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia (por. D. Zawistowski, Komentarz do art. 754<sup>1</sup> k.p.c. – Lex/ el.2011).

A zatem podzielając pogląd apelującego, że pozwani nie mieli obowiązku badania stanu ksiąg wieczystych przed wszczęciem egzekucji skierowanej do nieruchomości obciążonej uprzednio hipoteką z uwagi na treść **art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, wyrazić należy jednocześnie pogląd, że musieli liczyć się z konsekwencjami wynikającymi z art. 754<sup>1</sup> § 1 k.p.c.** nawet już po uzyskaniu zabezpieczenia i dlatego powinni byli badać stan księgi wieczystej. Mając świadomość zmiany właściciela nieruchomości mogli podjąć działania zmierzające do zapobieżenia upadkowi zabezpieczenia w trybie art. 754<sup>1</sup> § 1 k.p.c.

Przede wszystkim od dnia uzyskania przez Gminę K. wpisu prawa własności nieruchomości, to jest od 14 lipca 2009 r. pozwani mogli złożyć wniosek w sprawie I C 580/10 o zmianę postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia poprzez wydłużenie terminu upadku zabezpieczenia aż do uzyskania klauzuli wykonalności przeciwko następcom prawnym obowiązanych. Ponadto z racji tego, że wyrok z dnia 30 września 2010 r. był wyrokiem zaocznym, zaopatrzonym rygorem natychmiastowej wykonalności, możliwe było złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu przeciwko Gminie K., co najmniej w tym samym dniu a jakim wszczęto postępowanie egzekucyjne przeciwko małżonkom W., to jest 11 października 2010 r., co gwarantowało uzyskanie klauzuli przed 27 listopada 2010 r., zważywszy na termin rozpoznania wniosku w sprawie I Co 7/11. Postępowanie trwało od 12 stycznia 2011 r. do 14 lutego 2011 r. Odpis postanowienia został doręczony pełnomocnikowi wierzycieli w dniu 25 lutego 2011 r. Wniosek o wydanie tytułu wykonawczego został złożony przez pełnomocnika wierzycieli dopiero w dniu 10 marca 2011 r.

W konsekwencji nie jest trafny zarzut apelacji, że Sąd I instancji naruszył **art. 754<sup>1</sup> § 1 k.p.c.** poprzez niezasadne jego zastosowanie i przyjęcie *contra legem*, iż warunkiem decydującym o możliwości zaspokojenia pozwanych z obciążonej nieruchomości zbytcej przez dłużników pozwanych na rzecz Gminy po ustanowieniu hipoteki przymusowej kaucyjnej było zachowanie przez nich terminu określonego w art. 754<sup>1</sup> § 1 k.p.c. w stosunku do powoda, jako terminu upadku zabezpieczenia, podczas gdy Gmina nigdy nie występowała, jako obowiązana wobec pozwanych, bo relacja taka istniała jedynie w stosunkach pozwanych z Z. i T. W.. Nie ulega wątpliwości, że powodowa Gmina nie miała statusu obowiązanej wobec pozwanych, ale znajdował w stosunku do niej zastosowanie art. 788 k.p.c., z którego pozwani – co jest poza sporem – ostatecznie sami skorzystali. Tytuł egzekucyjny określa osobę wierzyciela i dłużnika, a nadanie mu klauzuli wykonalności wyznacza ramy podmiotowe, w jakich może toczyć się egzekucja. Art. 788 k.p.c. umożliwia uproszczony sposób uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko lub na rzecz innych podmiotów niż wskazane w tytule egzekucyjnym - przy wykorzystaniu postępowania klauzulowego - w dwóch przypadkach: przejścia uprawnienia lub obowiązku na inną osobę po powstaniu tytułu egzekucyjnego bądź w toku sprawy przed wydaniem tytułu, jeżeli miał zastosowanie art. 192 pkt 3 i w trakcie postępowania rozpoznawczego nie doszło do przekształceń podmiotowych. Nadawanie klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 k.p.c. temu samemu tytułowi egzekucyjnemu może następować wielokrotnie. Wskazuje na to wyraźnie treść art. 788 § 2 k.p.c. (por. D. Zawistowski, Komentarz do art. 788 k.p.c. – Lex/ el.2011).

Jak już podniesiono wcześniej, wprowadzenie reguły, że zabezpieczenie upada, co do zasady po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które zostało zabezpieczone, istotnie wzmacnia pozycję obowiązanej. Przyjęcie, że reguła ta nie ma zastosowania do następcy prawnego obowiązanej, znanego w momencie powstania tytułu egzekucyjnego, byłoby przekreśleniem celu wprowadzonej regulacji, a ponadto nie znajduje uzasadnienia w konstrukcji art. 788 k.p.c. Taka interpretacja art. 754<sup>1</sup> § 1 k.p.c. mogłaby także łatwo prowadzić do obejścia miesięcznego terminu upadku zabezpieczenia. Apelujący konstruując zarzut naruszenia **art. 796 § 1 k.p.c. w zw. z art. 797 § 1 k.p.c. w zw. art. 233 k.p.c.** podnosi, że podjęcie przez pozwanych kroków zmierzających do wykonania wyroku zaocznego z dnia 30 września 2010 r. w terminie miesiąca od uprawomocnienia się tego orzeczenia, w tym poprzez skierowanie egzekucji do przedmiotowej nieruchomości, już nienależącej do dłużników, co wprost wynikało z treści księgi wieczystej, wywołało skutek w stosunku do powodowej Gminy. Nie można się z tym zgodzić. Trzeba przypomnieć, że podstawą egzekucji jest w myśl art. 776 k.p.c. tytuł wykonawczy. Przedstawienie więc przez wierzyciela tytułu wykonawczego, w którym nie figurował właściciel nieruchomości, nie mogło spełnić przesłanki z art., 797 § 1 k.p.c., a stanowiło w konsekwencji brak podstawy egzekucji (por. A. Marciniak, Podstawa egzekucji sądowej z przedmiotu zastawu lub hipoteki. Teza 6, Problemy Egzekucji 2000/5/5, „Zmiana zastawcy lub dłużnika hipotecznego zaszła po wszczęciu właściwego postępowania egzekucyjnego, czyli po złożeniu wniosku (żądania) o wszczęcie egzekucji (art. 796 k.p.c.), nie wymaga nadania klauzuli wykonalności przeciwko nowemu właścicielowi rzeczy obciążonej. [...] Każda zmiana własności rzeczy obciążonej zastawem lub hipoteką przed wszczęciem właściwego postępowania egzekucyjnego wymagać będzie nadania danemu tytułowi egzekucyjnemu kolejnej klauzuli wykonalności przeciwko kolejnemu (nowemu) dłużnikowi rzeczowemu[...] (...)”). Na gruncie przedmiotowej sprawy potwierdzeniem słuszności przedstawionego poglądu jest orzeczenie Sądu Rejonowego w B. z dnia 3 grudnia 2010 r. oraz decyzja organu egzekucyjnego o wszczęciu nowej sprawy egzekucyjnej.

Reasumując, hipoteka przymusowa, jako forma udzielonego zabezpieczenia roszczenia pieniężnego pozwanych upadła z mocy prawa z dniem 27 listopada 2010 r., co oznacza, że w dniu 14 lutego 2010 r., to jest w momencie nadawania klauzuli wykonalności wyrokowi zaocznemu przeciwko Gminie K. brak było podstaw do uwzględnienia wniosku. Jednakże w toku postępowania o nadaniu klauzuli wykonalności sąd nie bada w zasadzie przesłanek merytorycznych, a tylko czy na podstawie złożonych dokumentów nabywca jest następcą prawnym i czy nabycie nastąpiło już po powstaniu tytułu egzekucyjnego. Zakwestionowanie uprawnienia, o którym mowa w art. 788 § 1 k.p.c., pomimo istnienia stwierdzającego je "formalnego" dokumentu, może nastąpić tylko w postępowaniu rozpoznawczym, to jest w trybie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. (por. Grzegorz P., Radca Prawny 2010/1/54-57, „Kognicja sądu w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 k.p.c.”). Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 lipca 2012 r. w sprawie II CSK 760/11, na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. można zaatakować każdy

sądowy tytuł wykonawczy, bez względu na to, od jakiego organu pochodzi tytuł egzekucyjny, bowiem istotą powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Powództwo opozycyjne nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym. Jego celem jest pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, nie zaś podważenie treści orzeczenia sądowego, które zaopatrzone w klauzulę wykonalności. Innymi słowy, dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności. Takim zdarzeniem może być w szczególności przejście obowiązku, mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście (Lex nr 1215616).

Z tych wszystkich względów w ocenie Sądu Apelacyjnego, niezależnie od wykazania przez stronę powodową ziszczenia się przesłanek z art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c., powództwo jest zasadne także na podstawie art. 840 § 1 pkt. 1 k.p.c., gdyż ta sama podstawa faktyczna żądania wyczerpuje w zbiegu dwie podstawy prawne. Tym samym niezasadny jest także zarzut naruszenia **art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.** poprzez jego zastosowanie pomimo, że nie ma on w sprawie zastosowania, a to z tej przyczyny, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nie nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasłoby albo nie mogłoby być egzekwowane. Takim zdarzeniem był niewątpliwie upadek zabezpieczenia w postaci hipoteki.

Mając na uwadze przedstawioną ocenę apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c., a o kosztach postępowania odwoławczego orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.